

Eseu despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un text narativ studiat apartinand lui George Calinescu

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini, despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un text narativ studiat apartinand lui George Calinescu. In elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: actiune, conflict, relatii temporale si spatiale, constructia subiectului, perspectiva narativa, modalitati de caracterizare, limbaj etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului ales, prin raportare la conflictul / conflictele textului narativ studiat;
- relevarea principalei trasaturi a personajului ales, ilustrata prin doua episoade / secvente narative / situatii semnificative sau prin citate comentate;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat, despre modul in care se reflecta o idee sau tema textului narativ in constructia personajului pentru care ai optat.

Personajul este o categorie fundamentala a tuturor operelor epice si dramatice; el ocupa locul principal in sistemul operei literare, alaturi de alte categorii, precum istoria si discursul, spatiul si timpul. Constructia personajului se realizeaza prin asocierea a doua dimensiuni: una sociala, exterioara, alta psihologica, interioara. Exista mai multe tipuri de personaje, clasificabile dupa mai multe criterii. Avand in vedere rolul in actiune, personajele pot fi principale, secundare, figurante sau functionale. Raportate la discursul narativ, personajele pot ilustra indirect un punct de vedere al autorului, participand la actiune si fiind subordonate naratorului obiectiv si omniscient (in romanele de tip obiectiv) sau pot deveni instanta narativa principala, indeplinind si functia naratorului (personajul-narator din romanul subiectiv).

Personajul poate fi caracterizat in mai multe moduri in textul epic. Caracterizarea directa poate fi realizata de catre narator (prin portretul fizic si / sau moral, prin comentarii explicite, aluzii), personajul insusi (autocaracterizare prin marturisiri facute altor personaje, autoanalize monologate), alte personaje (prin marturii, descrieri etc.).

Caracterizarea indirecta se realizeaza prin consemnarea actiunilor, a atitudinilor, a opiniilor exprimate de personaj, prezentarea mediului in care traieste - orasul, casa, interiorul, familia, grupul sau societatea in care evolueaza - , limbajul folosit (de la registru al limbii pana la particularitatile stilistice).

Publicat in 1938, romanul Enigma Otiliei este menit sa ilustreze convingerile teoretice ale lui George Calinescu. intr-o perioada in care polemicele vizand structura narativa a acestei specii epice sustineau doua puncte de vedere, aparent divergente - necesitatea renuntarii la structura de tip obiectiv, cu narator omniscient, prin includerea evenimentelor relevante de amintirile involuntare

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

si de fluxul constiintei si dorinta perpetuarii modelului clasic-realist, cu narator care controleaza desfasurarea epica - George Calinescu opteaza pentru romanul obiectiv si metoda balzaciana (realismul clasic), dar depaseste programul estetic, realizand un roman al "vocatiei critice si polemice" (N. Manolescu). Roman realist, care reconstituie o atmosfera - aceea a Bucurestiului antebelic -, dar si Bildungsroman, urmarind maturizarea lui Felix (indelungata si frustranta sa educatie sentimentala fiind una dintre temele centrale ale cartii) - Enigma Otiliei urmareste evolutia raporturilor dintre personaje, pe fondul asteptarii unei mosteniri supralicite de unii (clanul Tulea), indifferente pentru altii (Felix, Otilia, Pascalopol). Actiunea este ampla, desfasurandu-se pe mai multe planuri narrative, care contureaza un conflict complex.

Titlul initial, Parintii Otiliei, reflecta ideea balzaciana a paternitatii, pentru ca fiecare dintre personaje determina intr-un fel sau altul soarta orfanei Otilia, ca niste "parinti". Din ratiuni editoriale, titlul a fost schimbat si deplaseaza accentul de la un aspect realist, traditional, la tehnica moderna a reflectarii poliedrice, prin care este realizat personajul eponim. De fapt, pe parcursul actiunii se dovedeste ca Otilia nu are o "enigma", ci este ea insasi un mister al feminitatii in evolutie. Fiica a celei de-a doua sotii a lui Costache Giurgiuveanu, Otilia Marculescu are un statut ingrati in casa acestuia, nefiind adoptata legal de tutorele sau, ceea ce ii limiteaza drepturile in mod semnificativ. De aceea, orfana Otilia va cauta ocrotire langa Pascalopol, mosierul bogat, intre doua varste, care nu se poate hotari daca o iubeste "patern sau viril", dar si langa Felix, in care intuieste omul de viitor, capabil sa-si croiasca un "viitor stralucit".

Conflictul principal al romanului se contureaza in jurul averii lui mos Costache, prilej pentru observarea efectelor, in plan moral, ale obsesiei banului. Batranul avar, proprietar de imobile, restaurante, actiuni, nutreste iluzia longevitatii si nu pune in practica nici un proiect privitor la asigurarea viitorului Otiliei. in plan secundar, se urmaresc aspectele definatorii pentru o societate in care motorul evolutiei este banul. Aurica este obsedata de avere pentru ca traieste iluzia ca aceasta i-ar asigura o partida stralucita, Stanica se casatoreste cu Olimpia fiind ademenit de zestrea promisa de Simion, dar care se spulbera dupa o asteptare indelungata, Otilia se obisnuieste sa fie ocrotita de Pascalopol, care ii asigura un anume confort material.

Romanul incepe si se incheie cu cate o imagine a Otiliei (alcatuita din perspectiva personajului - martor Felix). intre cele doua, se incheaga chipul unui personaj dominat de mister, imposibil de subordonat unei singure trasaturi. Otilia e surprinsa in devenire, ca si Felix, fiind caracterizata printr-o tehnica moderna, care o raporteaza la toate celelalte personaje si care permite compunerea imaginii ei din amanunte contradictorii adesea. Perspectivele multiple asupra personajului conduc la relativizarea imaginii finale, ceea ce justifica titlul romanului: Otilia devine un personaj enigmatic pe masura ce evolueaza. Majoritatea personajelor din roman se raporteaza la evolutia Otiliei in actiune. Pe de o parte, Felix si Pascalopol o iubesc, fiecare in felul sau, asociind sentimentului erotic fie masca paternitatii (Pascalopol), fie starea de exaltare specifica adolescentei (Felix). Din perspectiva aceluiasi sentiment, Otilia e vazuta ca o demimondena, in stilul senzual - vulgar al lui Stanica Ratiu, dar si in stilul obsesiv - maladiv al lui Titi Tulea. Pe de alta parte, Aglae, Aurica si Olimpia o dispretuiesc, considerand-o "dezmatata" si arivista care ar putea sa lipseasca familia

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Tulea de averea lui mos Costache.

Cea mai importanta modalitate de caracterizare este aceea indirecta. Personajul se defineste prin actiuni, atitudini, gesturi, limbaj. Otilia e un amestec de porniri contradictorii. Il iubeste ingenuu pe Felix, dar il inconjoara cu atentii "de curtezana" pe Pascalopol. E nebunatica si frivola, melancolica si meditativa, risipitoare, dar si capabila de gesturi de devotament, de neconceput pentru mintea pozitivistă a membrilor clanului Tulea.

O scena definitorie pentru caracterul acestui personaj feminin se desfasoara atunci cand mos Costache se imbolnaveste: "nebuna", "usuratica" il ingrijeste cu o pietate filiala care starneste admiratia lui Felix si riposta inciudata a lui Stanica. Totusi, cand "papĂ " moare, cochetaria o impiedica sa poarte doliu, pentru ca "o invineteste la fata".

Inteligența superioara, Otilia are simțul relativului. La un moment dat, Felix o vede ca pe o "intelectuala blazata care nu vrea sa spuna ce stie." Faptele nu sunt adevarate decat pe jumătate. In felul ei, Otilia se comunica mereu partenerului, se "lumineaza" cu o luciditate care ar fi dat de gandit unui barbat mai familiarizat cu coordonatele sentimentului. O conversatie intre Felix si Otilia ilustreaza luciditatea perspectivei fetei asupra propriei conditii. Este una dintre putinele scene in care eroina se dezvaluie, renuntand sa se mai ascunda in spatele unor conditionale ("ca si cand", "daca"), specifice conversatiilor ei obisnuite. Ceea ce retine atentia in aceasta scena este autocaracterizarea, dezvaluind profunzimea caracterului fetei, din care decurg intuitia si sinceritatea: "Noi, fetele, Felix, suntem mediocre, iremediabil mediocre, si singurul meu merit este acela ca-mi dau seama de asta".

in comparatie cu Felix, mai previzibil, mai "dogmatic", Otilia se arata pana aproape de ultimele pagini ca o suma intacta de virtualitati, o incarnare a libertatii interioare. Aparent ilogice, nejustificate, actele ei sunt, privite din aceasta perspectiva, foarte coerente, motivate, subsumabile toate unei vointe acute de independenta: "Sunt foarte capricioasa, vreau sa fiu libera", i se destainuie odata lui Felix, pentru a reveni intr-o alta ocazie cu precizarea ca-si detesta conditia sociala: "As vrea sa fug undeva, sa zbor. Ce bine de tine ca esti liber. As vrea sa fiu baiat". in acest mod se explica fuga finala cu Pascalopol, motivata de instinct: Otilia il alege pe acela care nu-i rapeste libertatea si nu-i impune constrangeri, fie ele si de ordin afectiv. Mai tarziu, cand fata se fixeaza intr-o categorie, ea nu mai e decat copia fara personalitate a celei dintai. Speriat, Felix descopera trasaturile adolescentei in fotografia pe care i-o arata Pascalopol, dar nu recunoaste nimic din aerul de femeie mondena, obisnuita cu viata pe care, cu cativa ani inainte, o considera prea putin interesanta.

Afectiunea dintre Felix si Otilia se naste si creste sub semnul situatiei familiale a eroilor. Este o dragoste intre doi orfani, care tind sa se protejeze reciproc. Otilia are fata de Felix atentii parintesti. El gaseste in ea tot ce i-a "lipsit in copilarie". Relatia lor e la fel de complexa ca si aceea care ii implica pe Pascalopol si pe Otilia. "Nu Otilia are vreo enigma, ci Felix crede ca le are", explica romancierul. Despre Otilia vorbeste Felix, vorbeste Pascalopol, vorbeste ea insasi, dar rezultatul final este incertitudinea.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Relativizarea imaginii personajului se obtine prin tehnica poliedrica de constructie a acestuia. Otilia e caracterizata diferit si, de cele mai multe ori, contradictoriu, de majoritatea personajelor din roman: Pascalopol o considera "o fata fina", Felix - fata ideala, in care se regasesc imaginile mamei, surorii, prietenei, iubitei, Stanica - o "fata faina" - , Aglae - "dezmatata" - , mos Costache o vede ca pe "fe-fetita" lui. Din insumarea perspectivelor se obtine imaginea complexa a unui personaj unic in literatura romana. intre imaginea initiala, a adolescentei vazute de Felix in capul scarii din casa lui mos Costache si imaginea finala, din fotografia lui Pascalopol, personajul evolueaza printr-o complexitate de stari sufletesti care simbolizeaza drumul de la adolescenta la maturitate.

Caracterizarea directa este realizata din perspectiva personajului-martor Felix, voce a naratorului obiectiv, care foloseste tehnica balzaciana a portretului demonstrativ: "Fata parea sa aiba optsprezece - nouasprezece ani. Fata maslinie, cu nasul mic si ochii foarte albastri, arata si mai copilaroasa intre multele bucle si gulerul de dantela. Insa in trupul subtiratic, cu oase delicate de ogar, de un stil perfect, fara acea slabiciune supta si patrata a Aureliei, era o mare libertate de miscari, o stapanire desavarsita de femeie". Detaliul fizionomic, precizarea varstei si a potentialei evolutii sunt obligatorii in contextul stilului narativ adoptat de autor. Finalul inchide evolutia personajului, suprapunand imaginii initiale o imagine care il surprinde profund pe Felix, dar perfect veridica in context: "Femeia era frumoasa, cu linii fine, dar nu era Otilia, nu era fata nebunatica. Un aer de platitudine feminina stingea totul".

intalnirea din epilogul romanului, dintre Felix si Pascalopol, are rolul de a lamuri cititorului destinul personajului si sustine o afirmatie de altadata a Otiliei: "noi femeile traim cu adevarat doar cinci - sase ani". Asadar, in personajul Otilia Marculescu , autorul de roman realist intruchipeaza conditia femeii intr-o societate care nu lasa loc alegerilor. in ciuda aparentelor, fata nu are libertatea de a-si construi destinul pe care si-l doreste, ci este nevoita sa se subordoneze normelor sociale care impun primatul banului. Solutionarea conflictului legat de mostenirea lui Costache Giurgiuveanu accentueaza conditia ingrata a femeii in societatea pe care romancierul o prezinta dintr-o perspectiva realista.

Otilia este un personaj din familia eroinelor marilor romancieri rusi. Silueta ei delicata, privirea ochilor albastri care il marcheaza pe Felix definitiv depasesc paginile romanului, fascinandu-l pe cititor. Amestecul de mister si de pragmatism, de candoare si de realism o situeaza in centrul atentiei celor care o inconjoara. Urand-o sau iubind-o, celelalte personaje ale romanului nu o pot ignora, pentru ca farmecul ei subjugata si nu poate fi definit.